

Oponentský posudek na bakalářskou práci Michaely Štychové

Kulturní prostor a paměť v díle Viktora Fischla

K vybraným prózám Viktora Fischla přistupuje Michaela Štychová z perspektivy pojmu historické, resp. kolektivní nebo sociální paměti. V úvodu práce ukazuje, že se obeznámila s podstatnými studii Maurice Halbwachse a Jana Assmanna, které toto pojetí ustavily, a s několika dalšími souvisejícími výzkumy (psanými v angličtině nebo do angličtiny přeloženými).

Z Fischlova prozaického díla volí autorka „knihy, které zásadním způsobem řeší osobní prožitek holocaustu určité postavy“ (s. 13), totiž *Píseň o lítosti* (1951; 1982), *Dvorní šašky* (1982; 1990), *Hodináře z uličky Zvěrokruhu* (1984; 1992), *Trojповідku o dluzích* (2002, obě s P. Fischlem) a *Loučení s Jeruzalémem* (1997). Je to výběr, který u takto vycíleného tématu obstojí, ale citovaná formulace myslím dobrá není. Když pomíneme hovorově užitá slovesa „řešit“, které je u literárního rozboru nevhodné, měli bychom se zastavit u „zásadního způsobu“. Zpravidla je velmi složité vymezit, co je „zásadní“. Snad by místo toho stačilo napsat něco na způsob: „...je v popředí tematického plánu“ nebo třeba „knihy, v nichž osobní prožitek holocaustu ovlivňuje každodenní chování literárních postav“ apod. Je to detail v jinak solidně stylizované bakalářské práci a formuluji ho také jen jako okrajovou připomínku. Jde mi však o to, že zkušenost šoa je patrná u řady postav nebo vypravěčů i v jiných Fischlových dílech, kde ovšem netvoří onen námětově tematický úběžník.

Při reprodukci jednotlivých titulů postupuje Michaela Štychová pozorně, a celkem přesně i nápaditě uznamenává důležité detaily svého tématu. Zvláště zájem věnovaný Fischlovým prózám psaným ve spolupráci s bratrem Pavlem (Gabrielem Daganem) zaujímá v literatuře předmětu důstojné, regulérní postavení.

Nad běžným standardem bakalářských prací ční autorčina schopnost cítit, že odborný diskurs je zakládán zobecňujícím souhrnem jistého kvanta poznatků nebo názorů. Takový nárok s sebou přitom přináší i určitá rizika, a jedním z nich je jev, který mění nebo převrací vztah literárního a vědeckého textu, kdy se popis uměleckého díla ocitá v pozici „dokladu“ odborných zjištění. Je to vztah velice vratký a na jeho změření neexistují exaktní prostředky. Domnívám se, že v pasážích o Fischlových knihách, rozsahem nejdelších, je vztah ke kategorii kolektivní paměti docela volný a občasné zmínky o „nositelích“ paměti nebo potřebě „parti-

cipace“ na kulturní paměti přicházejí takříkajíc z vnějšku, od zadání resp. titulu bakalářské práce, a nevyplývají z tvárného rozboru uměleckého textu. Uvědomuji si, že je to náročný, nikdy nekončící úkol a že mu často nestačí ani vystudování akademičtí pracovníci.

To už jsou ale úvahy o něčem jiném. Bakalářská práce naplňuje požadavky kladené na tento žánr a jako její hodnocení navrhuji známku „výborně“.

Michael Špirit, 5. června 2015